

۱- منابع و تحقیقات را که در این درس به آنها استناد شده است، فهرست کنید.

« پاسخ »

تاریخ گردیزی - تاریخ سیستان - تاریخ ایران

۲- نقش سلسله‌های ایرانی را در پیشرفت و شکوفایی علوم و معارف اسلامی در سده‌های سوم تا پنجم هجری شرح دهید.

« پاسخ »

در ایران دوران فعالیت‌های علمی و فکری دو چندان شد، در این دوره دانشمندان بزرگی پا به عرصه گذاشتند و اثرهای فاخر را پدید آوردند. امیران فرهنگ‌پرور این سلسله‌ها (به‌خصوص سلسله آل بویه و سامانیان) عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار می‌دادند و می‌توانستند بدون تنگ‌نظری و فارغ از دین و مذهب فعالیت خود را انجام بدهند.

۳- پیامدهای سیاسی و اجتماعی تأسیس حکومت‌های ایرانی مسلمان در سده‌های سوم تا پنجم هجری را تجزیه و تحلیل کنید.

« پاسخ »

مهم‌ترین پیامد آن کم شدن قدرت سیاسی و نظامی خلفای عباسی در ایران بود و همین‌طور وقتی اداره امور برخی مناطق به ایران واگذار شد آرامش نسبی بر جامعه حاکم شد، اما برخی از امیران سلسله‌ها به دلیل تمایلات توسعه‌طلبانه به تحریک خلفای عباسی به رقابت می‌پرداختند.

۴- حکومت‌های طاهریان و سامانیان را با سلسله‌های صفاریان و آل بویه، از نظر نحوه به قدرت رسیدن و نوع رابطه، با خلافت عباسی مقایسه کنید.

« پاسخ »

بنیان‌گذاران برخی از سلسله‌ها مثل طاهریان و سامانیان به دستور خلیفه عباسی به حکومت رسیدند و انتقال قدرت نیز به دستور خلیفه انجام می‌گرفت، اما در مقابل این‌ها بسیاری از سلسله‌های دیگر بدون تأیید و اجازه خلیفه به قدرت رسیدند. مانند لیث صفاری بنیان‌گذار حکومت صفاریان، حسین بن زید مؤسس علویان، پسران بویه بنیان‌گذاران آل بویه.

۵- زمینه‌های سیاسی و اجتماعی شکل‌گیری حکومت‌های ایرانی را در سده‌های سوم و چهارم هجری توضیح دهید.

« پاسخ »

سراغاز این تغییر زمانی بود که طاهر بن حسین مشهور ذوالیمینین از طرف مامون به حکومت خراسان منصوب شد. جنبش‌های ضد خلافت در ایران، مامون را متوجه این نکته کرد که می‌بایست تغییری در شیوه اداره قلمرو ایجاد کند. به همین دلیل حکومت خراسان را به طاهر سردار ایرانی خود سپرد و بعد از طاهر حکومت خراسان موروثی شد و بدین ترتیب نخستین سلسله مسلمانان ایرانی شکل گرفت و بعد از آن با کم شدن قدرت عباسیان سلسله‌های دیگری در گوشه و کنار ایران روی کار آمدند. صفاریان، سامانیان، آل بویه و ... از این جمله سلسله‌ها هستند.

- ۶- کدام گزینه درباره‌ی وضعیت علم و آموزش در ایران در قرون نخستین هجری نادرست است؟
- (۱) سلسله‌های ایرانی به ویژه سامانیان و آل‌بویه سهم به‌سزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند.
  - (۲) در پی روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی، فعالیت‌های علمی و فکری ایرانیان دوچندان شد.
  - (۳) از تجربیات و نهادهای آموزشی دوره‌ی باستان نیز استفاده شد.
  - (۴) مدارس، مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در سده‌های نخستین هجری، مساجد، مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند.

- ۷- در دوره‌ی کدام حکومت ایرانی، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد؟
- (۱) زبیریان
  - (۲) طاهریان
  - (۳) آل‌بویه
  - (۴) علویان طبرستان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عصر آل‌بویه، مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیرخم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد. هم‌چنین در آن دوره، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد.

- ۸- در پی کدام اقدام «یعقوب لیث» روابط میان صفاریان و خلیفه‌ی عباسی به خصومت گرایید؟
- (۱) حمله به نیشابور و از میان برداشتن طاهریان و لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد
  - (۲) بنیان‌گذاری حکومت بدون تأیید خلیفه و لشکرکشی به مناطق تحت نفوذ خلافت
  - (۳) از بین بردن عاملان خلافت در مناطق شرقی و مبارزه با خوارج بی‌اجازه‌ی خلیفه
  - (۴) ادعای خلافت از سوی یعقوب لیث و سرنگون ساختن طاهریان در نیشابور

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی صفاریان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی را طی کرد. با وجود آن‌که یعقوب بدون فرمان و بی‌اجازه‌ی خلیفه‌ی عباسی به قدرت رسید، اما موفقیت‌های او در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد که خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای وی ارسال نماید. با این حال، پس از حمله‌ی یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان و سپس لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد، روابط دو طرف به خصومت گرایید.

- ۹- در سنت فلسفه‌ی اسلامی، چه کسی ملقب به «معلم اول» است؟
- (۱) ابن‌سینا
  - (۲) فارابی
  - (۳) ابن‌رشد
  - (۴) ارسطو

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در سنت فلسفه‌ی اسلامی، فارابی را بعد از ارسطو که ملقب به معلم اول است، معلم دوم می‌خوانند.

۱۰- در دوران کدام سلسله، زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت؟
(۱) آل بویه (۲) صفاریان (۳) طاهریان (۴) سامانیان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در دوره سامانیان زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت.

۱۱- کدام دانشمند ایرانی یکی از بزرگترین دایرةالمعارف‌های علمی جهان اسلام را بنام کتاب شفا، به رشته تحریر درآورد؟
(۱) زکریای رازی (۲) فارابی (۳) ابوریحان بیرونی (۴) ابوعلی سینا

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابوعلی سینا

۱۲- از نظر جرج سارتن پدر تاریخ علم، کدام دانشمند ایرانی بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا است؟
(۱) فارابی (۲) زکریای رازی (۳) ابوعلی سینا (۴) ابوریحان بیرونی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جرج سارتن، پدر تاریخ علم، محمد زکریای رازی را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا شمرده است.

۱۳- پس از سکونت در کدام شهر، فارابی فلسفه مشائی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نو افلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد؟

(۱) دمشق (۲) بغداد (۳) بخارا (۴) مرو

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فارابی پس از سکونت در دمشق، فلسفه مشایی خود را پایه‌گذاری کرد.

۱۴- رودکی پدر شعر فارسی، در دوران زندگی خود مورد حمایت دربار کدام دولت، در ایران بود؟
(۱) آل بویه (۲) سلجوقیان (۳) غزنویان (۴) سامانی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رودکی پدر شعر فارسی در عصر سامانیان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.

۱۵- در ارتباط با «علویان طبرستان» نمی‌توان گفت.....

- (۱) بیشتر دوران حکومت آن‌ها به کشمکش با لشکریان طاهریان و سامانیان سپری شد.
- (۲) روابط آن‌ها با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.
- (۳) در سرکوب خوارج موفقیت‌هایی به دست آوردند.
- (۴) امیران شیعه مذهب آن‌ها، عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با وجود آنکه یعقوب لیث از سلسله صفاریان بدون فرمان و بی‌اجازه خلیفه عباسی به قدرت رسید، اما موفقیت‌های او در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شقی، موجب شد که خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای وی ارسال نماید.

۱۶- کدام دانشمند عظیم‌القدر برای نخستین بار در دانشنامه‌ی علایی یک دوره فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد؟
(۱) فارابی (۲) ابوعلی سینا (۳) زکریای رازی (۴) ابوریحان بیرونی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابن سینا برای نخستین بار در دانشنامه‌ی علایی یک دوره فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد.

۱۷- کدام سلسله در ایران بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفت؟

- (۱) صفاریان (۲) سامانیان (۳) غزنویان (۴) طاهریان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از سلسله‌هایی که در دوره خلفای عباسی بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفت، یعقوب لیث صفار، بنیان‌گذار حکومت صفاریان بود.

۱۸- کدام مورد به ابونصر محمد فارابی از نام‌آورترین فیلسوفان ایرانی نسبت داده شده است؟

- (۱) زمینه‌ی مناسبی برای پیشرفت علم در قلمرو پهناور اسلامی را فراهم آورد.
- (۲) نقش بسزایی در تدوین، پیشرفت و تکامل معارف اسلامی داشت.
- (۳) مکتب فلسفی منسجمی را در چارچوب جهان‌بینی اسلامی ارائه نمود.
- (۴) زمینه‌ساز شکل‌گیری و پیشرفت علم فلسفه در حوزه‌ی تمدن ایرانی - اسلامی بود.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فارابی فلسفه‌ی مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نو افلاطونی بود پایه‌گذاری کرد.

۱۹- در دوره کدام یک از سلسله‌ها در ایران، شعر فارسی به وسیله شاعران مختلف به اوج خود رسید؟
(۱) غزنویان (۲) آل بویه (۳) سامانیان (۴) سلجوقیان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره غزنویان شعر فارسی به اوج خود رسید.

۲۰- کدام گزینه، از تحولات دریانوردی و تجارت دریایی ایران در سده های سوم تا پنجم هجری است؟
(۱) ایرانیان با توسعه نیروی دریایی، به سلطه‌ی مطلق رومیان بر دریای مدیترانه پایان دادند.
(۲) کشورهای اروپایی با اجازه‌ی سلاطین و امیران ایرانی، پایگاه‌هایی تجاری در خلیج فارس تأسیس کردند.
(۳) تجارت دریایی خلیج فارس با اروپا و حوزه‌ی شرق مدیترانه گسترش یافت.
(۴) بندر سیراف به یکی از مراکز مهم مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی تبدیل شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در فاصله‌ی سده‌های سوم تا پنجم هجری، تجارت دریایی خلیج فارس با هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه‌ی شرق آفریقا گسترش یافت و اسلام توسط بازرگانان و دریانوردان ایرانی به سرزمین‌های مذکور راه یافت. در این سده‌ها، مراکز شهری در سواحل خلیج فارس رونق یافتند و بندر سیراف به یکی از مراکز مهم مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی تبدیل شد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این گزینه مربوط به دوران حاکمیت امویان است.

(۲) این گزینه مربوط به دوره صفویه است.

(۳) در فاصله‌ی این سده‌ها، تجارت دریایی خلیج فارس با هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه‌ی شرق آفریقا گسترش یافت.

۲۱- کدام سلسله‌ها بیش‌ترین تلاش را در سده‌های سوم تا پنجم هجری برای رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند؟

(۱) سامانیان و آل بویه (۲) آل بویه و علویان (۳) سامانیان و طاهریان (۴) طاهریان و صفاریان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بدون شک، سلسله‌های ایرانی به‌ویژه سامانیان و آل بویه سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند.

- ۲۲- کدام یک از افراد زیر از میان مردم عادی برخاست و پایه‌گذار سلسله‌ای در ایران شد و نسب بنیانگذاران سلسله‌های مسلمان ایرانی نظیر طاهریان، سامانیان، صفاریان و ..... را چه کسانی نسبت داده‌اند؟
- (۱) طاهربن حسین - یکی از شاهان ساسانی مانند خسروانوشیروان
  - (۲) یعقوب لیث - یکی از پهلوانان اساطیری هخامنشیان
  - (۳) یعقوب لیث - یکی از شاهان و سرداران ساسانی مانند خسروانوشیروان
  - (۴) طاهربن حسین - یکی از فرماندهان ساسانیان مانند بهرام چوبین

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یعقوب لیث صفاری از میان مردم عادی برخاست و قدرت را به دست گرفت و نسب بیشتر بنیانگذاران سلسله‌های مسلمان ایرانی از جمله طاهریان، سامانیان، صفاریان، آل‌بویه و زیاریان را به یکی از شاهان و سرداران ساسانی از قبیل خسروانوشیروان، خسروپرویز و بهرام چوبین و یا پهلوانان اساطیری مانند رستم رسانده‌اند.

- ۲۳- کدام گروه در دوره طاهریان و سامانیان از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در دیار خود برخوردار بودند و حسن بن زید کدام حکومت را در ایران تاسیس کرد؟
- (۱) دهقانان - علویان (۲) مرزبانان - آل‌بویه (۳) مرزبانان - علویان (۴) دهقانان - آل‌بویه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سلسله‌های طاهریان و سامانیان را دهقانان (دودمان‌های زمین‌داری) پایه‌گذاری کردند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در دیار خود برخوردار بودند. حسن بن زید، بنیانگذار حکومت علویان طبرستان به شمار می‌رفت.

- ۲۴- خاستگاه اجتماعی و جغرافیایی کدام سلسله‌ها در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر بود؟
- (۱) روادیان - آل‌حسنویه (۲) آل‌بویه - صفاریان (۳) طاهریان - سامانیان (۴) علویان - زیاریان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سلسله‌های طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند.

۲۵- تأسیس حکومت‌های ایرانی در دوره عباسیان به لحاظ سیاسی چند پیامد مشترک و مهمی داشت و مرکز حکومت علویان کدام شهر بود؟

- (۱) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظام خلفای عباسی - آمل
- (۲) افزایش حس میهن‌پرستی در بین ایرانیان - گرگان
- (۳) افزایش حس میهن‌پرستی در بین ایرانیان - آمل
- (۴) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظام خلفای عباسی - گرگان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تأسیس حکومت‌های ایرانی، به لحاظ سیاسی یک پیامد مشترک و مهم داشت و آن کاهش و زوال تدریجی تسلط سیاسی خلفای عباسی بر مناطق مختلف میهن ما بود و مرکز حکومت علویان شهر آمل بود.

۲۶- به ترتیب پاسخ صحیح هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- (الف) امرای طاهری و سامانی با کدام شمنان خلافت سر جنگ داشتند؟
- (ب) اطاعت امیران طاهری و سامانی از خلیفه چه امتیازی به آنان می‌بخشید؟
- (ج) حاکمان طاهری و سامانی در اداره قلمرو خود چه وضعیتی داشتند؟
- (۱) الف) علویان طبرستان و خوارج در طبرستان (ب) مقبولیت و مشروعیت در نظر عامه مردم مسلمان (ج) تحت امر خلیفه بودند.
- (۲) الف) علویان طبرستان و خوارج در سیستان (ب) مقبولیت و مشروعیت در نظر عامه مردم مسلمان (ج) دارای استقلال کامل بودند.
- (۳) الف) علویان سیستان و خوارج در طبرستان (ب) حمایت نظامی و سیاسی (ج) تحت امر خلیفه بودند.
- (۴) الف) خوارج سیستان و علویان در طبرستان (ب) حمایت نظامی و سیاسی (ج) دارای استقلال کامل بودند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- (الف) امیران سامانی و طاهری با دشمنان خلافت ماند علویان طبرستان و خوارج در سیستان سر ستیز داشتند.
- (ب) اظهار اطاعت امیران سامانی و طاهری به قدرت آنان در نظر عامه مردم مقبولیت و مشروعیت بخشید.
- (ج) حاکمان طاهری و سامانی در اداره امور قلمرو خود استقلال کامل داشتند.

- ۲۷- به ترتیب هر یک از جملات زیر مربوط به کدام حکومت ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم است؟
- جهاد با کفار مرزهای شرقی و سرکوب خوارج رضایت خلیفه را تا جایی جلب کرد که فرمان حکومت بلخ را نیز به ایشان داد.
  - بیشتر دوران حکومت آن‌ها به کشمکش و جنگ با سپاهیان خلیفه گذشت و روابط ایشان با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.
  - یکی از فرمانروایان این سلسله بغداد را تصرف کرد اما خلافت را از بین نبرد و تا بیش از یک قرن عزل و نصب خلیفه به خواست ایشان بود.
  - غلامان وی او را کشتند و پس از او جانشینانش از خلیفه بغداد اطاعت نمودند.
- (۱) آل بویه - علویان طبرستان - صفاریان - زیاریان
 (۲) علویان طبرستان - صفاریان - زیاریان - آل بویه
 (۳) صفاریان - علویان طبرستان - آل بویه - زیاریان
 (۴) زیاریان - صفاریان - آل بویه - علویان طبرستان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موفقیت‌های یعقوب لیث صفاری در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای او بفرستد. بیشتر دوران حکومت علویان طبرستان به جنگ و کشمکش با خلیفه گذشت. احمد از شاهان آل بویه بغداد را تصرف کرد اما خلافت را از بین نبرد. امیران آل بویه بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آنان انجام می‌گرفت. غلامان مردآویج پیش از اقدام او برای حمله به بغداد او را کشتند. (زیاریان)

- ۲۸- به ترتیب موارد مرتبط با هر یک از عبارات‌های زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟
- (الف) این گروه در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.
- (ب) این گروه نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند.
- (پ) بنیانگذار این سلسله بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفت.
- (ث) محدوده قلمرو این سلسله مسلمان ایرانی آذربایجان بود.
- (۱) دهقانان - سادات علوی - صفاریان - روادیان
 (۲) عیاران - دهقانان - طاهریان - زیاریان
 (۳) عیاران - دهقانان - زیاریان - صفاریان
 (۴) دهقانان - سادات علوی - علویان طبرستان - آل حسنویه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(الف) دهقانان
 (ب) سادات علوی
 (پ) صفاریان، علویان طبرستان، زیاریان، آل بویه
 (ت) روادیان

۲۹- صحیح یا غلط بودن هر یک از عبارات زیر در کدام گزینه به ترتیب به درستی مشخص شده است؟
الف) قلمرو زیاریان در دوران کوتاه حکومت مردآویج شامل مناطق وسیعی از مرکز، شمال، جنوب و غرب ایران می‌شد.

ب) تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران، امین را متوجه این نکته کرد که تغییری در شیوه اداره قلمرو خلافت ایجاد کند.

ت) پایتخت حکومت آل بویه ری، شیراز و بغداد بود.

ث) فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم و چهارم هجری فراهم آورد.

- (۱) ص - غ - ص - غ - غ - غ
(۲) غ - غ - ص - ص - ص - ص
(۳) ص - غ - غ - ص - ص - ص
(۴) غ - ص - ص - ص - ص - غ

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح موارد نادرست:

ب) تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران مأمون را متوجه این نکته کرد که باید تغییری در شیوه اداره قلمرو خلافت ایجاد کند.

پ) بخارا جزء قلمرو فرمانروایی طاهریان نبود. (طبق نقشه قلمرو فرمانروایی طاهریان صفحه ۸۹)

۳۰- در کدام عصر زبان و ادبیات فارسی اوج گرفت و پدر شعر فارسی کیست و نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی

چه نام دارد و کدام امیر ایرانی شاعران را به سرودن شعر فارسی تشویق می‌کرد؟

(۱) سامانیان - رودکی - حدود العالم من المشرق الی المغرب - یعقوب لیث

(۲) آل بویه - فردوسی - المسالک و الممالک - طاهر ذوالیمینین

(۳) آل بویه - رودکی - حدود العالم من المشرق الی المغرب - طاهر ذوالیمینین

(۴) سامانیان - فردوسی - المسالک و الممالک - یعقوب لیث

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عصر سامانیان زبان و ادب فارسی اوج گرفت و رودکی پدر شعر فارسی در این دوره

زندگی می‌کرد و نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان حدود العالم من المشرق الی المغرب در همین

دوره نگارش یافت و یعقوب لیث که امیری میهن‌دوست و علاقه‌مند به فرهنگ ایرانی بود. شاعران را به سرودن شعر

فارسی تشویق می‌کرد.

۳۱- در دوره‌ی کدام حکومت، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد؟

(۱) زیاریان (۲) طاهریان (۳) علویان طبرستان (۴) آل بویه

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عصر آل بویه مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیرخم با شکوه

و عظمت برگزار می‌شد. همچنین در آن دوره، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به

گسترش نهاد.

۳۲- کدام یک از سلسله‌هایی که در دوره عباسیان روی کار آمدند، با اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند؟
(۱) زیاریان (۲) صفاریان (۳) علویان (۴) سامانیان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دولت سامانیان بود.

۳۳- کدام عبارات زیر، مربوط به تحولات دوران حکومت سلسله‌ی «آلبویه» است؟

- (الف) شهر و شهرنشینی در قلمرو این سلسله گسترش یافت.
(ب) امیران و وزیران ایران دوست و فرهنگ‌پرور این سلسله، زحمات فراوانی برای ترویج زبان فارسی کشیدند.
(ج) مراسم عزاداری «امام حسین (ع)» در عاشورا و جشن عید «غدیرخم» باشکوه و عظمت برگزار می‌شد.
(د) کتاب مشهور جغرافیایی «حدود العالم من المشرق الی المغرب» در این دوره نگارش یافت.
- (۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) ب - ج (۴) الف - د

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌ها:

- (الف) در فاصله‌ی سده‌های سوم تا پنجم هجری به ویژه در دوران حکومت‌های طاهریان، سامانیان و آل‌بویه، فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود. در آن زمان کشاورزی، تجارت و صنعت رشد چشم‌گیری یافت. به واسطه‌ی چنین رشدی بود که شهر و شهرنشینی در قلمرو آل‌بویه گسترش یافت.
(ج) در عصر آل‌بویه مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیرخم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد. یادآوری: موارد «ب» و «د» مربوط به سلسله‌ی سامانیان است.

۳۴- در سده‌های نخستین هجری، کدام بخش از جامعه‌ی ایران علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره‌ی باستان به دوره‌ی اسلامی ایفا کردند؟

- (۱) روحانیون (۲) نظامیان (۳) بازرگانان (۴) دهقانان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دهقانان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره‌ی باستان به دوره‌ی اسلامی ایفا کردند.

۳۵- کدام گزینه درباره‌ی فعالیت‌های علمی «ابن سینا» درست است؟

- (۱) فلسفه‌ی مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه‌ی ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.
- (۲) در طول زندگی خود بیش از ۱۰۰ اثر علمی برجا گذاشت که نیمی از آن‌ها در موضوع فلسفه و نیمی در علوم دیگر است.
- (۳) دائرةالمعارف پزشکی او با عنوان شفا، تا چندین قرن به عنوان یک منبع و مرجع معتبر پزشکی باقی ماند.
- (۴) کتاب دانشنامه‌ی علایی او، از بزرگ‌ترین دائرةالمعارف‌های علمی است که در آن علاوه بر فلسفه، به علوم طبیعی و ریاضی نیز پرداخته شده است.

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابن سینا در طول زندگی خود بیش از ۱۰۰ اثر علمی برجا گذاشت که نیمی از آن‌ها در موضوع فلسفه و نیمی در علوم دیگر است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۱) فارابی فلسفه‌ی مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه‌ی ارسطویی و نوافلاطونی، پایه‌گذاری کرد.
  - (۳) دائرةالمعارف پزشکی او با عنوان قانون، تا چندین قرن به عنوان یک منبع و مرجع معتبر پزشکی باقی ماند.
  - (۴) کتاب شفا یکی از بزرگ‌ترین دائرةالمعارف‌های علمی است که به دست این دانشمند عظیم‌القدر نوشته شده و در آن، علاوه بر فلسفه، به علوم طبیعی و ریاضی نیز پرداخته شده است.

۳۶- پس از مرگ «مرداویج»، قلمرو جانشینان وی به کدام مناطق محدود شد؟

- (۱) مازندران و گیلان
- (۲) ماوراءالنهر و خراسان
- (۳) گرگان و طبرستان
- (۴) کرمان و سیستان

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جانشینان مرداویج که قلمروشان به گرگان و طبرستان محدود شده بود، از بلندپروازی مرداویج دست کشیدند و نسبت به خلیفه‌ی بغداد اظهار اطاعت کردند.

۳۷- کدام یک از افراد زیر، مؤسس سلسله‌ای بود که امیران آن، مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند؟

- (۱) طاهر بن حسین
- (۲) حسن بن زید
- (۳) یعقوب لیث
- (۴) اسماعیل سامانی

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حسن بن زید، مؤسس حکومت علویان طبرستان بود. روابط حکومت علویان طبرستان با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود؛ زیرا امیران شیعه‌مذهب این سلسله که از سادات علوی به شمار می‌رفتند، خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند.

- ۳۸- سرانجام روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی در گوشه و کنار ایران، در دوران خلفای عباسی کدام است؟
- (۱) مهاجرت اعراب به ایران گسترش یافت.
  - (۲) اکثریت ایرانیان مسلمان شدند.
  - (۳) گرایش اجداد ما به اسلام بیشتر شد.
  - (۴) پذیرش دین اسلام کند گردید.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شواهد و مستندات تاریخی دلالت بر آن دارد که روند گروش ایرانیان به اسلام تدریجی بوده است. در دوران خلافت بنی‌امیه نیز روند پذیرش اسلام در ایران کند بود. رفتار غیراسلامی برخی از حاکمان اموی، محدودیت‌ها و موانعی را بر سر راه گرایش به اسلام ایجاد کرد. به دنبال بهبود موقعیت سیاسی و اجتماعی ایرانیان در عصر خلافت عباسیان، گرایش به اسلام شتاب گرفت و سرانجام با روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی در گوشه و کنار ایران، اکثریت ایرانیان مسلمان شدند.

- ۳۹- علت آغاز دشمنی خلیفه‌ی عباسی و یعقوب لیث پس از قدرت‌یابی وی کدام بود؟
- (۱) از خطبه انداختن نام خلیفه
  - (۲) براندازی طاهریان
  - (۳) سرکوب اعراب در خراسان
  - (۴) لشکرکشی به کابل

« پاسخ »

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. یعقوب لیث با تصرف نیشابور، به اقتدار طاهریان در خراسان پایان داد و این آغاز دشمنی یعقوب با خلیفه بود.

- ۴۰- امیران کدام سلسله‌ی ایرانی، بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه‌ی خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آنان انجام می‌گرفت؟
- (۱) آل‌بویه
  - (۲) غزنویان
  - (۳) سامانیان
  - (۴) صفاریان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. امیران آل‌بویه بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه‌ی خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آنان انجام می‌گرفت. البته آنان حرمت و شأن خلافت را نگه می‌داشتند و چنین وانمود می‌کردند که تابع خلیفه هستند.

- ۴۱- سلاطین غزنوی برای اداره‌ی قلمرو رو به توسعه‌ی خود، اکثراً دیوان‌سالاران کدام سلسله‌ی پیش از خود را به خدمت گرفتند؟
- (۱) صفاریان
  - (۲) سامانیان
  - (۳) آل‌بویه
  - (۴) آل‌زیار

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سلاطین غزنوی که دست‌پرورده‌ی شیوه‌ی فرمانروایی ایرانی - اسلامی بودند، به خوبی درک می‌کردند که در اداره‌ی قلمرو رو به توسعه‌ی خود به استفاده از نظام اداری ایرانی و بهره‌گیری از دیوان‌سالاران ایرانی نیاز دارند. از همین‌رو بسیاری از دیوان‌سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان‌سالاران حکومت آل‌بویه را به خدمت گرفتند.

۴۲- کدام گزینه درباره‌ی شخصیت علمی «محمد زکریای رازی» درست است؟

- (۱) رساله‌ی آبله و سرخک او حاوی کهن‌ترین توصیف درباره‌ی بیماری آبله است.
- (۲) از ریاضی‌دانان و منجمان برجسته‌ی ایرانی بود که به خدمت عباسیان درآمد و در رصدخانه‌ی بغداد مشغول فعالیت شد.
- (۳) کتاب شفا یکی از بزرگ‌ترین دائرةالمعارف‌های علمی است که به دست او نوشته شده است.
- (۴) رئیس مدرسه‌ی جندی‌شاپور و پزشک پراوازه‌ی ایرانی بود که در دوره‌ی خلاف عباسی به بغداد رفت.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. محمد زکریای رازی پزشک، شیمی‌دان و فیلسوف ایرانی آثار ماندگاری در زمینه‌ی پزشکی، شیمی و فلسفه نوشته و به عنوان کاشف الكل و جوهر گوگرد (اسید سولفوریک) مشهور شده است. رساله‌ی آبله و سرخک (الجدری و الحصبه) او حاوی کهن‌ترین توصیف درباره‌ی بیماری آبله است.

۴۳- کدام سلسله‌های ایرانی پس از اسلام، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه‌ی خراسان و ماورالنهر داشتند؟

- (۱) آل بویه و صفاریان (۲) آل بویه و سامانیان (۳) طاهریان و صفاریان (۴) سامانیان و طاهریان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سلسله‌ی طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه‌ی خراسان و ماوراءالنهر داشتند. در واقع این دو سلسله را دودمان‌های زمین‌داری پایه‌گذاری کردند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه‌ی اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در دیار خود برخوردار بودند.

۴۴- کدام گزینه درباره‌ی وضعیت زبان فارسی در دوره‌ی سامانیان درست است؟

- (۱) سرایش شاهنامه‌ی فردوسی که در زمان محمود غزنوی آغاز شده بود، در دوره‌ی سامانیان به سرانجام رسید.
- (۲) زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین جای زبان عربی را گرفت.
- (۳) کتاب‌های ارزشمندی مانند تاریخی طبری و تفسیر طبری در دوره‌ی سامانیان به نگارش درآمدند.
- (۴) رودکی، پدر شعر فارسی، در این زمان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رودکی، پدر شعر فارسی، در زمان سامانیان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود. بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) حکیم ابوالقاسم فردوسی نیز در اواخر دوره‌ی سامانی شروع به سرودن شاهنامه کرد. او پس از سقوط سامانیان، شاهنامه را به سلطان محمود غزنوی تقدیم کرد، اما این سلطان، قدر خدمت این شاعر بزرگ را ندانست و او را آزرده‌خاطر ساخت.
 (۲) در دوره‌ی سامانیان، زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت.
 (۳) در دوره‌ی سامانیان، چندین اثر علمی و دینی به زبان فارسی تألیف و یا ترجمه شد. ترجمه و تلخیص تاریخی طبری با عنوان تاریخ بلعمی و ترجمه‌ی تفسیر طبری بر قرآن، از آن جمله‌اند.

۴۵- کدام یک از فرمانروایان سلسله‌های محلی ایران در دوره‌ی اسلامی، با فرمان خلیفه‌ی عباسی به حکومت رسیدند؟

- (۱) طاهر بن حسین - امیراسماعیل سامانی
 (۲) یعقوب لیث - مرداویج
 (۳) حسن بن زید - یعقوب لیث
 (۴) مرداویج - طاهر ذوالیمینین

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بنیان‌گذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه‌ی عباسی به حکومت رسیدند.

۴۶- مرداویج از پادشاهان زیاری با شکست دادن سپاهیان خلیفه در ولایات مختلف ایران، کدام خیال را در سر داشت؟

- (۱) حمله به نیشابور و از میان برداشتن دولت طاهریان
 (۲) اظهار اطاعت نسبت به خلافت عباسی، برای جلوگیری از حمله اعراب
 (۳) حمله به بغداد و سرنگونی خلافت عباسی
 (۴) خود را مدعی خلافت اعلام نموده و عباسیان را غاصب می‌دانست.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. روابط زیاریان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی داشت، مرداویج با شکست سپاهیان خلیفه، شهرها و ولایت مختلف ایران را گرفت و عاملان خلیفه را از آن‌جا راند. مرداویج حتی خیال حمله به بغداد و نابودی خلافت عباسی را در سر می‌پروراند، اما پیش از اقدام به این کار، توسط غلامان شورشی خود کشته شد. جانشینان وی که قلمروشان به گرگان و طبرستان محدود شده بود از بلندپروازی‌های مرداویج دست کشیدند و نسبت به خلیفه‌ی بغداد اظهار اطاعت کردند.

۴۷- کدام فیلسوف ایرانی با سکونت در دمشق، فلسفه‌ی مشایی را پایه‌گذاری کرد؟

- (۱) ابوعلی سینا (۲) ابونصر فارابی (۳) ابوریحان بیرونی (۴) محمد زکریای رازی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابونصر محمد بن محمد، معروف به فارابی فیلسوف بزرگ ایرانی که از خراسان به بغداد رفت و سپس در دمشق سکونت گردید. فلسفه‌ی مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه‌ی ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد. در سنت فلسفه‌ی اسلامی، فارابی را بعد از ارسطو که ملقت به معلم اول است، معلم دوم می‌خوانند. ابن سینا او را استاد خود دانسته و ابن رشد و دیگر فیلسوفان احترام زیاد برای او قائل شده‌اند.

۴۸- بنیان‌گذاران کدام سلسله‌ی مسلمان ایرانی، با فرمان خلیفه‌ی عباسی به حکومت رسیدند؟

- (۱) سامانیان (۲) زیاریان (۳) صفاریان (۴) آل‌بویه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بنیان‌گذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه به حکومت رسیدند، هم‌چنین انتقال قدرت از امیری به امیر دیگر در این حکومت‌ها به فرمان و تأیید خلیفه صورت می‌گرفت. در مقابل بنیان‌گذاران بسیاری از سلسله‌هایی که در این دوران روی کار آمدند، بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند. یعقوب لیث صفاری، بنیان‌گذار حکومت صفاریان، حسن زید، مؤسس حکومت علویان طبرستان و مرداویج برپاکنده‌ی سلسله زیاریان و پسران بویه که سلسله آل‌بویه را بنیان نهادند، از آن جمله بودند.

۴۹- کدام دانشمند ایرانی برای نخستین بار یک دوره‌ی فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد؟
(۱) ابوریحان بیرونی (۲) فارابی (۳) زکریای رازی (۴) ابن سینا

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابن سینا برای نخستین بار در دانشنامه‌ی علایی یک دوره فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد و این اثر، سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت. بدون شک برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام کسی نیست جز ابوعلی سینا که فلسفه مشایی را به اوج رسانید. ابن سینا پس از مهاجرت از زادگاهش بخارا، در شهرهای مختلف ایران به خصوص ری، اصفهان و همدان به فعالیت علمی و درمان بیماران مشغول بود.

۵۰- جرج ساتن، پدر تاریخ علم، کدام فرد را در ایران، از بزرگ‌ترین پزشکان اسلام و قرون وسطا نامیده است؟
(۱) محمد زکریای رازی (۲) ابوعلی سینا (۳) ابونصر فارابی (۴) جرجیس بن جبرائیل

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دانش پزشکی ایران باستان از طریق مدرسه‌ی جندی‌شاپور به دوره‌ی اسلامی انتقال یافت و نخستین آثار مستقل پزشکی عصر اسلامی به دست استادان آن مدرسه نوشته شد. جرجیس بن جبرائیل، رئیس مدرسه‌ی جندی‌شاپور و پزشک پرآوازه‌ی ایرانی به بغداد رفت و به دنبال او گروه دیگری از پزشکان آن مرکز علمی راهی مرکز خلافت عباسی شدند. جرج ساتن پدر تاریخ علم، رازی را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا شمرده است.

۵۱- به کدام دلیل مأمون خلیفه‌ی عباسی، حکومت خراسان را به طاهر سردار ایرانی خود سپرد؟

- (۱) جلوگیری از ترویج اسلام به وسیله‌ی سادات علوی در ایران
- (۲) جلوگیری از مهاجرت شیعیان و علویان به شهرهای ایران
- (۳) دور کردن سردار خود از بغداد
- (۴) تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در قرن نخست هجری، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی فراهم آورد. سرآغاز این تغییر، هنگامی بود که طاهر بن حسین مشهور به ذوالیمینین از سوی مأمون، خلیفه‌ی عباسی به حکومت خراسان منصوب شد. تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران، مأمون را متوجه این نکته کرد که باید تغییری در شیوه‌ی اداره‌ی قلمرو خلافت ایجاد کند. از این‌رو، حکومت خراسان را به طاهر سردار ایرانی خود سپرد. پس از طاهر، حکومت خراسان در خاندان او موروثی شد.

- ۵۲- کدام مورد به روابط آل‌بویه با خلافت عباسی در بغداد نسبت داده شده است؟
- (۱) عزل و نصب خلیفه با نظر شاهان آل‌بویه بود.
  - (۲) بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه‌ی خود قرار دادند.
  - (۳) خلیفه در مقابل قدرت آنان مجبور به تأیید حکومت آل‌بویه شد.
  - (۴) عاملان خلیفه را از تمام شهرهای ایران بیرون راندند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روابط آل‌بویه با خلافت عباسی با روابط سایر سلسله‌های ایرانی با عباسیان تفاوت داشت. یکی از مؤسسان حکومت آل‌بویه (احمد) با مشاهده‌ی اوضاع نابسامان خلافت، بغداد را تسخیر کرد اما خلافت را از بین نبرد. امیران آل‌بویه بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه‌ی خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آنان انجام می‌گرفت. البته آنان حرمت و شأن خلافت را نگه می‌داشتند و چنین وانمود می‌کردند که تابع خلیفه هستند.

- ۵۳- حکمرانان ذکر شده در کدام گزینه، همگی بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند؟

- (۱) طاهر ذوالیمینین - مردآویج - یعقوب لیث
- (۲) اسماعیل سامانی - حسن بن زید - مردآویج
- (۳) حسن بن زید - مردآویج - یعقوب لیث
- (۴) اسماعیل سامانی - یعقوب لیث - طاهر ذوالیمینین

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بسیاری از سلسله‌هایی که در این دوره روی کار آمدند، بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند. یعقوب لیث صفاری، بنیان‌گذار حکومت صفاریان، حسن بن زید، مؤسس حکومت علویان طبرستان و مردآویج برپاکنده‌ی سلسله‌ی زیاریان و پسران بویه که سلسله‌ی آل‌بویه را بنیان نهادند، از آن جمله بودند.

- ۵۴- کدام مورد، از خصوصیات کتاب «حدود العالم من المشرق الی المغرب» است؟

- (۱) نخستین کتاب جغرافیایی ایرانیان است.
- (۲) به زبان فارسی نگاشته شده است.
- (۳) نویسنده آن علی‌بن‌حسن مسعودی است.
- (۴) با حمایت پادشاهان غزنوی تألیف شده است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره سامانیان، نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان حدود العالم من المشرق الی المغرب نگارش یافت. تذکر مهم: این کتاب، نخستین کتاب جغرافیایی ایرانیان نیست زیرا پیش از آن، کتاب‌هایی مانند مسالک و ممالک به زبان عربی وجود داشته است. نویسنده این اثر نیز ناشناس است.

۵۵- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به چه سلسله‌ای است؟

الف) رودکی پدر شعر فارسی مورد حمایت دربار این سلسله بود.

ب) پس از کشته شدن مؤسس این سلسله، جانشینان وی که قلمروشان به گرگان و طبرستان محدود شده بود، نسبت به خلیفه‌ی بغداد اظهار اطاعت کردند.

ج) در عصر این حکومت، مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم باشکوه و عظمت برگزار می‌شد.

۱) سامانیان - زیاریان - آل بویه

۲) غزنویان - علویان طبرستان - سامانیان

۳) غزنویان - زیاریان - علویان طبرستان

۴) سامانیان - علویان طبرستان - آل بویه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی موارد:

الف) رودکی پدر شعر فارسی در زمان سامانیان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.

ب) روابط زیاریان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی داشت. مرداویج با شکست سپاهیان خلیفه، شهرها و ولایات مختلف ایران را گرفت و عاملان خلیفه را از آنجا راند. مرداویج حتی خیال حمله به بغداد و نابودی خلافت عباسی را در سر می‌پروراند، اما پیش از اقدام به این کار، توسط غلامان شورشی خود کشته شد. جانشینان وی که قلمروشان به گرگان و طبرستان محدود شده بود، از بلندپروازی مرداویج دست کشیدند و نسبت به خلیفه‌ی بغداد اظهار اطاعت کردند.

ج) در عصر آل بویه، مراسم امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد.